

LAUSUNTO KOSKIEN TYÖRYHMÄN VALMISTELEMAA LUONNOSTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTOLAIKSI SEKÄ SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Ympäristöterveys Pirteva kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen sekä työryhmää asian hyvästä ja perusteellisesta valmistelusta. Ympäristöterveys Pirteva huolehtii ympäristöterveyden tehtävistä Hämeenkyrön, Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kuntien sekä Nokian ja Ylöjärven kaupunkien yhteistoiminta-alueella.

Yleisenä huomionaan Ympäristöterveys Pirteva toteaa seuraavaa:

Yleisesti esitys on asian taustatilanne huomioiden hyvä ja sen muotoilu selkeä. Kunnan järjestämisvastuulle kuuluvan peruseläinlääkinnän määrittely on pääosin onnistunut ja selkeä. Eläinlääkintähuollon toiminta yhteistoiminta-alueella ei esityksen toteutuessa olennaisesti muuttuisi nykyisestä. Esityksen yhtenä tavoitteena on ollut kuntien kustannusten vähentäminen. Esityksellä ei kuitenkaan nähdä olevan olennaista kustannusvaikutusta yhteistoiminta-alueen kunnille.

Yksittäisinä ja tarkentavina huomioina esitetään seuraavia:

1. Klinikkamaksun perimisen tulisi pakollisuuden sijasta olla kunnille vapaaehtoista. Koska asiakkaan maksaman kokonaishinnan tulee pysyä kohtuullisena, jäisi näin saatava tulo kunnalle hyvin pieneksi huolimatta lakiesitykseen kirjatusta, nykyistä laajemmasta mahdollisuudesta periä maksuja kokonaiskustannuksia vastaavasti. Tosiasiassa perittävät klinikkamaksut eivät siis voi olla millään tavoin kustannuksia vastaavia. Yksityisten eläinlääkäriasemien asiakashinnat praktiikan rajauksen mukaisille perustoimenpiteille ovat alueella vallitsevan kilpailutilanteen vuoksi melko alhaisia, koska kilpailua käydään yleisesti juuri perustoimenpiteiden asiakashinnoittelulla. Kunnaneläinlääkärit Pirtevässä kokevat, että pienikin lisämaksu asiakkaalle aiheuttaisi tarpeen alentaa kunnaneläinlääkäriin perimää maksua useista toimenpiteistä nykyisestä, jotta asiakasmaksut eivät olisi selvästi suurempia kuin alueen yksityisillä asemilla. Kunnaneläinlääkärien mukaan monesta perustoimenpiteestä peritään jo nyt jopa yksityisiä korkeampaa hintaa. Klinikkamaksun koetaan myös aiheuttavan eläinsuojelullisia ongelmia, koska lisähinnan vuoksi eläin saattaa jäädä hoitamatta. Osalle asiakkaista pienikin lisähinta on este myös erityisesti ennaltaehkäisevien ja kansanterveydellisesti merkityksellisten toimenpiteiden tekemiselle (rokotukset, kissojen kastroitot ja sterilaatit yms.).
Klinikkamaksujen perimistä varten ei kunnalla ole olemassa olevaa menetelmää tai henkilökuntaa, koska klinikkamaksuja ei aiemmin ole peritty. Laskutuksesta aiheutuisi lisätyötä ja kuluja, eikä kunnille (huomioitava tulon jakautuminen kuudelle kunnalle) kertyvä lisätulo nykyisillä käyntimäärillä olisi millään tavoin merkityksellinen. Ympäristöterveys Pirtevan alueella vuonna 2021 hoidettiin yhteensä noin kaksi tuhatta pieneläinten vastaanottokäyntiä kunnan omana toimintana. Praktiikan rajauksen myötä käyntimäärän arvioidaan todennäköisesti pysyvän samalla tasolla tai hiukan laskevan.
2. Kunnan järjestämisvastuulla oleva jatkohoitoon lähettäminen tulisi määritellä. Kunnan velvollisuus jatkohoitoon lähettämiseksi voi tarkoittaa asiakkaan neuvomista hakeutumaan yksityiselle eläinlääkärille, lähetteen kirjoittamista tai tiukimmillaan jatkohoitopaikan varmistamista. Asiakkaalla tulisi olla mahdollisuus valita jatkohoitopaikka kilpailutilanteessa itsenäisesti, mutta lain muotoilusta jää epäselväksi tuleeko kunnan varmistua siitä, että lemmikkieläin pääsee jatkohoitoon. Epäselvää on myös se, mitä tehdään tilanteessa, jossa jatkohoitoa yksityisellä puolella ei ole riittävän nopeasti tarjolla, eikä kunta tuota järjestämisvastuulleen kuulumatonta palvelua. Tällöin lemmikin omistajan ainoaksi vaihtoehdoksi voi pahimmillaan jäädä eläimen lopetus kunnaneläinlääkäriin toimesta tai yksityisen palvelun etsiminen kauempaa. Jatkohoidosta mahdollisesti tehtävä sopimus yhden palveluntarjoajan kanssa - mikäli kunnan on velvollisuus jatkohoitopaikasta potilaan lähettämisen yhteydessä varmistua - koetaan myös

ongelmalliseksi, koska potilaiden ohjaaminen jatkohoitoon tietyille toimijalle suosisi kilpailutilanteessa yhtä palveluntarjoajaa. Vaikka alueella on runsaasti yksityistä palveluntarjontaa lemmikeille, ei nykytilanteessa kuitenkaan aina ole löytynyt paikkaa sairaan lemmikin jatkohoidolle riittävän nopealla aikataululla. Kunnan nykyinen toiminta on hyvin lähellä esityksen mukaista praktiikan rajausta, eikä alueella koeta olevan tarpeellista tai tarkoituksenmukaista tuottaa järjestämisvastuun ulkopuolelle jäävää palvelua lainkaan, koska järjestäjän tulisi siitä periä markkinahintaista maksua ja siten hinnoitella palvelu ja järjestää laskutus.

3. Järjestämisvastuun ulkopuolelle esityksessä jää muiden kuin yhteistoiminta-alueen kuntien asukkaiden eläinten hoito vastaanotolla. Tulkintamme mukaan muiden kuntien asukkaiden eläimiä saisi siis hoitaa vastaanotolla vain, jos kaikesta hoidosta peritään markkinahintainen asiakasmaksu. Kunnaneläinlääkäriin on kuitenkin usein hankalaa muistaa selvittää etukäteen asiakkaan kotikuntaa; se olisi muistettava joka kerta aikaa varattaessa kysyä. Erityisesti nykyisin käytössä oleva nettiajanvaraus saattaisi aiheuttaa tilanteita, joissa asiakas saapuu itse varaamalleen vastaanottoajalle ja vasta silloin ilmenee, että asiakkaan kotipaikkakunta on toiminta-alueen ulkopuolella. Ajanvarauksen yhteydessä olevat ohjeistukset jäävät asiakkailta usein lukematta. Asiakkaiden ja asiakaspalvelun kannalta tiukka rajausta saattaa olla ongelmallinen tilanteessa, jossa kunta on päättänyt kilpailutilanteen vuoksi olla kokonaan tuottamatta järjestämisvastuunsa ulkopuolelle jäävää palvelua.
4. Luonnonvaraisten eläinten lopetusvastuu siirtyisi esityksessä kunnille. Luonnoneläimille tehtävät toimenpiteet tulisi kuitenkin jatkossakin nykyiseen tapaan korvata kunnalle valtion varoista, jotta kunnille ei tule tästä lisäkustannuksia.
5. Praktiikan tiukalla rajaamisella nähdään olevan mahdollisesti jossain määrin heikentävä vaikutus kunnaneläinlääkärien motivaatioon hankkia lisä- ja jatkokoulutusta. Harvoin eteen tulevissa, lähinnä kirurgisissa toimenpiteissä on myös vaarana käytännön ammattitaidon heikentyminen, jos muut vastaavan tyyppiset toimenpiteet rajataan toiminnasta kokonaan pois.
6. Kuten esityksessä eläinten hyvinvointilaiksi, tässäkin esityksessä korostetaan kunnan velvollisuutta valvontatehtävien laadukkaaseen hoitamiseen ja riittävään resursointiin. Vaatimukset ovat oikeita ja hyviä, mutta edellyttävät myös valtion vastuulle kuuluviin valvontatehtäviin selkeästi osoitetun ja riittävän rahoituksen turvaamista.

Pirkkalassa 21.2.2022

Maria Wahlfors

Ympäristöterveyspäällikkö

Ympäristöterveys Pirteva